

Quina dedicació puc esperar del professor?

La nova metodologia docent, pomposament titllada de 'nou paradigma', té un fonament lúcid: passem la centralitat del procés d'aprenentatge del professor a l'alumne, que deixarà de ser vist passivament com a receptor per passar a tenir la iniciativa. En comptes de tenir un centre al voltant del qual graviten 80 satèl·lits, tinguem 81 centres.

A partir d'ara ja no comptarem que IAT té 40 hores de docència (20 de teoria i 20 de pràctiques): des d'ara tindrà 100 hores de discència, de les quals cada alumne n'ocuparà 20 en classes de gran grup, 10 en seminaris i 70 de treball individual o en grup (lectures, adquisició de competències o habilitats, debats...). Dins d'aquestes 70 hores cal comptar les de preparació d'exàmens, la pròpia realització dels exàmens i les tutories.

Arribats en aquest punt, és lícit preguntar-se com es monitoritzaran aquestes 70 hores de 80 estudiants (5600 hores?). M'ha semblat convenient fer llum sobre un dels aspectes menys difosos de la realitat de com s'aplica a la UPF la metodologia Bolonya 2010.

Segons la llei, una de les diferències fonamentals entre la formació professional de tercer cicle i la universitat és el perfil del professorat (justament la prioritització de l'adquisició de competències en el model nou elimina l'altra gran diferència que hi havia, és a dir el caràcter més especulatiu, abstracte, menys finalista, de la universitat en comparació amb FP3). Al professor de FP3 se li demana la mateixa titulació que al de la universitat, excepte el grau de doctor, que capacita per a la recerca.

Amb les darreres modificacions legals quasi han deixat d'existir els professors universitaris no doctors (auxiliars de tallers, titulars d'escoles universitàries...), de manera que el perfil que defineix el docent universitari és 'docència+investigació'. Per això s'anomena PDI (personal docent i investigador). Hi ha, avui per avui, departaments o unitats funcionals de la universitat on predominen els que només o quasi només investiguen (sovint centres vinculats al CSIC, que és l'organisme que té personal exclusivament investigador), com els instituts universitaris, i centres on predomina el personal que no investiga, com les escoles universitàries (en vies de transformar-se en facultats), que són els centres més semblants a FP3. Independentment de les virtuts pedagògiques d'un professor (a qui no se li demana avui per avui cap formació pedagògica), és una idea majoritàriament acceptada que la qualitat dels continguts que un docent universitari transmet és directament proporcional a la qualitat de la seva recerca en el seu àmbit d'especialitat

A l'hora d'analitzar quin rol podrà jugar el professorat en la nova metodologia docent, resulta cabdal determinar quantes hores poden aportar els professors

per tal d'orientar els estudiants i revisar la seva feina. La llei és en aquesta qüestió bastant difusa, seguint una tradició d'inconcrecions que facilita l'estatu quo actual de discriminació quant a les facilitats per a la recerca entre els estudis dits *de ciències* i els anomenats *de lletres*. L'únic que aclareix la llei és que és comptència de les universitats i que no es pot discriminar (com realment es fa) entre els professors de la mateixa categoria.

Per al coneixedor, però, hi ha una única dada objectiva inqüestionable: quan el *Ministerio* atorga ajuts de recerca a un professor (que, en sol·licitar-los, ha de tenir el vistiplau del seu rector i del vicerector de recerca) li exigeix 16 hores setmanals de dedicació si és a temps parcial i 32 hores setmanals de dedicació si és a temps complet. Basant-nos en una setmanada de 40 hores que no fa ningú a l'administració i ignorant les hores altres que docència i recerca (gestió, reunions, ...), resulta que un professor amb una càrrega investigadora estàndard té, en el millors dels casos, vuit hores setmanals per a la docència.

Encara que és evident que molts professors n'hi dediquen més, és important tenir clar que ho fan a les seves expenses: o bé treballen més de 40 hores a la setmana, o bé redueixen la seva dedicació a la recerca (degradant la qualitat de la seva docència a nivells de FP3¹). A les autoritats no els importa gaire. Si no, no s'entén que un canvi com aquest, promogut intensament des de la superioritat, no vagi acompanyat de les ampliacions de plantilla necessàries per atendre les necessitats que generarà.

Això és encara més greu en un departament com el de 'Traducció i filologia', que des de fa tres anys ha incrementat una sisena part (un 17% aprox.) la càrrega docent dels seus professors, per sobre del que fan la majoria dels altres departaments. És evident que un professor a temps complet a qui afegeixen un 17% de docència pot fer tres coses: reduir la dedicació a la recerca (solució minoritària perquè és el departament amb menys recerca de la UPF), fer hores extres gratuïtament o dedicar menys temps a les altres assignatures. Sense ignorar el cas dels professors a qui en comptes d'ampliar la càrrega docent s'ha reduït el sou al 40%, obligant-los a buscar-se la vida fora de la UPF.

L'alumnat d'aquest grup d'IAT ha de saber que el nou plantejament docent només funcionarà si assumeix que les 70 hores de treball personal o en grup les ha de dinamitzar cada alumne/a sense esperar que algú li vagi al darrere perquè les dades són molt clares: les 8h setmanals que el professor dedica hipotèticament a la docència (després de descomptar les 32 que dedica als projectes finançats oficialment, bo i ignorant els altres projectes que tira endavant esgarrapant hores a la son i a la família), multiplicats per 44

---

1 Presentar la FP3 com a inferior a la docència universitària pot semblar elitista o simplement un menyspreu, visió que no comparteixo per diversos motius. Em refereixo exclusivament als criteris mercantils amb què operen les nostres autoritats acadèmiques i polítiques que veuen l'ensenyament com una mercaderia: des del moment que a la mercaderia "matrícula universitària" li posen un preu més alt que a la mercaderia "matrícula FP3", a mi em sembla una estafa carregar el professorat universitari amb unes obligacions docents que només pot atendre abandonant la recerca i actuant en la pràctica com si impartís FP3.

setmanes són 352 hores anuals.

Abans de l'increment il·legal de docència aplicat pel departament de Traducció això volia dir dedicar 116 hores a una assignatura de quatre crèdits docents (40 hores de classe, 20 hores de tutoria, 6 hores de realització d'exàmens i 50 hores entre correccions i preparació). Amb la càrrega docent actual (14 crèdits per a un professor titular a temps complet a alguns departaments de la UPF, mentre que a d'altres és de 12 o menys, contravenint l'article 64 de la LUC), les previsions que tinc de la meua dedicació a l'assignatura d'IAT són:

presencials	40h	teoria, pràctiques i seminaris
preparació	20h	(ja exhaurides a hores d'ara, sense haver començat)
avaluació	20h	preparació de les modalitats d'avaluació, confecció dels exàmens, presència durant les hores dels exàmens, correcció, combinació de les notes dels exàmens amb les derivades de l'avaluació de pràctiques, seminaris i tutories (a raó de 20' x 60 estudiants); en anys anteriors, només la correcció dels treballs pràctics ha significat més de 30h
tutoria	20h	inclosos correus, visites, xats... (20' x 60 estudiants)

És a dir: si sou 60 estudiants, us toquen 20 minuts i si sou 80 estudiants, us toquen 15 minuts de tutoria en tot el trimestre a cadascun i 15 minuts de correcció. La Bíblia de la nova religió revelada de Bolonya 2010 diu que els seminaris ha de ser de 12 i aquest grup de IAT té 5 seminaris, cosa que implicaria 60 estudiants. Però em temo que quan se sabran les xifres reals seran força superiors (en el passat els grups pràctics de 30 sempre eren de 35 o més, amb un rècord de 44 en una aula de 30 ordinadors amb 30 cadires dels quals 24 eren operatius...). El trimestre comença oficialment avui i les autoritats acadèmiques ens diuen que aquesta setmana sabrem el nombre d'estudiants...

Com centrarem en l'estudiant el procés d'aprenentatge amb aquestes xifres? Només si l'estudiant assumeix que ell/a ha de tenir un paper molt més actiu. La temptació fàcil és demanar que ens posin més professors i, posats a fer, que rebaixin les matrícules; però sent realistes això no passarà. Les autoritats es freguen les mans amb les reduccions de costos que compten poder fer gràcies a la nova metodologia: en part per subsistir a les retallades pressupostàries, en part per poder seguir amb la seva cursa desenfrenada d'inversions estel·lars en projectes-façana (com l'edifici adjunt a l'hospital del Mar, valorat en més de 8000 milions de les antigues PTA o com els que es construiran a ca l'Aranyó com a seu d'empreses externes que la UPF vol seduir per tal que cooperin amb la universitat). És evident que els que creiem que la universitat ha d'investigar veiem amb bons ulls la intenció d'aquestes mesures i preferiríem que fossin compatibles amb millorar les condicions docents (no només més plantilla sinó també amb sous decentes).

Afegim-hi que totes les mesures dels darrers vuit anys (com reducció de salaris als uns o increment de càrrega docent amb salaris pitjor que congelats als altres) no serveixen per motivar el professorat i, doncs, que l'alumnat faria malament d'esperar un comercial agressiu venent-li la moto dels beneficis de la informàtica (contra els troglodites que encara prediquen que 'lo que necessita un traductor és papel i làpis hasta que le sangren los nudillos') o un pallasso que li faci empassar la medecina amarga dels bits entre somriures i rialles o un gurú hacker que li obri el tercer ull del Nirvana informàtic.

No hi ha més oli que el que crema: si l'alumnat d'enguany vol aprofitar l'assignatura haurà d'assumir que això ja no és la ESO i no tindrà un tutor al damunt dient-li tothora què ha de fer.

Tots hem criticat l'enfocament caduc centrat en la magistralitat. Ara és l'hora de deixar la crítica i passar a l'acció.

El Masnou, a 26 de setembre del 2006